

Jaarverslag Kerken met Stip 2020

1. Kerken werken mee aan herstel van het leven

Al vele jaren stellen Kerken met Stip zich open voor ex-gedetineerden en hun familie en voor mensen die psychisch kwetsbaar zijn. Landelijk maken 65 kerken deel uit van het netwerk. Voor iedereen is er iets te vinden. Er is een breed aanbod van rooms-katholieke, protestantse, evangelische en migrantenkerken. Veel mensen die vrijkomen uit de gevangenis en ook mensen die psychische problemen hebben lopen vast in de ingewikkeldheid van de samenleving. Wij willen hen geestelijke steun bieden, maar ook een steuntje in de rug in hun dagelijkse leefsituatie.

Achter dit netwerk van kerken en parochies gaan duizenden leden schuil die bereid zijn mensen uit de doelgroepen perspectief te bieden. Ze zijn bereid om persoonlijke steun te bieden en om mensen te betrekken in hun activiteiten. Zo zijn er naast een steuntje in de rug ook mogelijkheden voor participatie. Dit is van groot maatschappelijk belang, omdat herstel van het leven niet alleen een taak is van professionele instellingen, maar ook van de samenleving zelf. Kerken met Stip leveren zo herstelmogelijkheden in de dagelijkse levenssituatie. Daar is zo blijkt uit onderzoek veel behoefte aan.

Verder sluiten Kerken met Stip aan bij de geestelijk verzorgers in instellingen van Justitie en de Geestelijke Gezondheidszorg. Zij kunnen zo hun werk met mensen die ze begeleiden een vervolg geven in de plaats waar ze gaan wonen als ze de instelling verlaten. Mensen die een geloofsgemeenschap zoeken kunnen in contact worden gebracht met een kerk die bij hen past.

Geestelijk verzorgers en gedetineerden kunnen daarvoor het eerste contact leggen met de diaconaal pastor van Kerken met Stip. Zij is voor iedereen bereikbaar via een laagdrempelig telefoonnummer dat op de website staat vermeld. Samen met de verwijzer en de kerkzoeker wordt in kaart gebracht wat voor een kerk wordt gezocht en wat hij of zij daarvan verwacht. Het tot stand brengen van een verbinding is maatwerk om aan de mogelijkheden van de kerkgemeenschap en de verwachtingen van de kerkzoeker te kunnen voldoen. De diaconaal pastor zoekt naar een kerk en één of meer vrijwilligers voor het directe contact. De ervaring leert dat de diaconaal pastor niet klaar is als het contact tot stand is gekomen en het klikt. Meestal blijft de diaconaal pastor nog enige tijd op de achtergrond om de vrijwilliger en kerkzoeker advies te geven. Ook komt het voor dat de diaconaal pastor zelf contact blijft onderhouden met de kerkzoeker omdat een koppeling met de vrijwilliger niet in tact blijft. Dan krijgt het contact met de diaconaal pastor een meer blijvend karakter en ontstaat er met haar een pastorale relatie.

2. De doelgroep in coronatijd

Veel mensen in de doelgroep hebben het extra zwaar in de coronatijd door eenzaamheid, versterking van psychische problemen, isolement, gebrek aan hulpverlening, voedseltekorten. Tegelijk is het moeilijker contact met ze te krijgen door reisbeperkingen, het niet of beperkt toegankelijk zijn van gevangenissen, of door psychische beperkingen in het leggen van contact.

Ook in deze coronatijd konden de aanvragen voor hulp die binnenkwamen veelal positief worden opgepakt in de kerken. Ondanks de hectiek door de corona beperkingen waren er mogelijkheden in te gaan op de nood van de mensen die hulp vroegen.

3. Werkzaamheden van de diaconale pastor

In deze corona tijd zijn er ook veel diaconale contacten geweest die de pastor zelf heeft onderhouden.

Contacten met vrijwilligers van kerken komen door de "afstand" die er moet zijn veel moeilijker tot stand. Gezien het verspreid wonen en ook weer de "afstand" heeft de diaconaal pastor zich dit jaar vooral gericht op telefonische contacten, zo nodig met een video verbinding. In het bestuur is er op ingezet ondanks corona het aantal koppelingen met de

doelgroep minimaal op peil te houden. Door de inzet van de diaconaal pastor is dat gelukt. Het aantal hulpvragen is in 2020 gelijk gebleven ten opzichte van 2019. Dit jaar waren er 46 mensen die een beroep deden op Kerken met Stip.

Hieronder twee voorbeelden van een koppeling die gemaakt is.

Een man belt op om zijn verhaal te vertellen. Hij vertelt dat hij op dat moment op straat leeft omdat zijn vrouw een nieuwe liefde heeft. Zij wilde wat meer spanning in haar leven en begon een affaire met een veel jongere man.

Op straat leven is niet prettig en al helemaal niet als je op papier eigenaar bent van een woning en er allerlei beperkingen zijn vanwege Covid-19. Hij koos ervoor om geen drugs te gebruiken en voor hem was het soms ondragelijk om tussen 'gebruikers' in de nachtopvang te moeten slapen. Onderstaande foto stuurde hij op waarbij hij vertelde dat hij aan de politie heeft gevraagd of hij een poosje op een begraafplaats mocht verblijven zodat hij rustig kon (bij) slapen. Hij heeft in de opvang veel meegemaakt en belde af en toe om even zijn verhaal te vertellen. De man vroeg ook wat Kerken met Stip kon doen. We hebben toen naar een Stipkerk ter plaatse gebeld en na overleg is mede met hen een tijdelijke woonruimte gevonden. De man was enorm blij en had het voornemen om een deel van de boedelscheiding aan de instanties, die hem hielpen, te doneren als dank voor hun hulp. In de praktijk zal hij niets kunnen schenken omdat er niet genoeg is om uit te delen, maar het geeft wel aan hoe belangrijk werk de Stipkerk gedaan heeft.

Een ander voorbeeld is een vrouw die hulp nodig had bij vervoer naar de PI om haar man te bezoeken. Vanwege Covid-19 veranderden de regels met betrekking tot bezoek soms in snel tempo. De PI's staan vaak op industrieterreinen en zijn niet altijd makkelijk bereikbaar met het OV. Juist omdat er minder contact was, zeker in de beginperiode van de uitbraak van Covid-19, was de vrouw erg dankbaar dat zij gereden werd en tijdens de autoritten ook even haar verhaal kwijt kon. Naast de zorgen die er zijn om haar man is zij zelf inmiddels erg ziek en dat maakt haar extra dankbaar dat ze haar man het afgelopen jaar nog drie keer kon bezoeken met hulp van Kerken met Stip.

De diaconaal pastor werkte in 2020 8 uur per week.

4. Contact met de kerken

De landelijke en jaarlijkse ontmoetingsdag 2020 met de vrijwilligers uit de kerken kon niet doorgaan vanwege de maatregelen rond de coronacrisis. Als alternatief hebben we de kerken aangeboden om bij hen op bezoek te gaan om in kleine samenstelling over het werk van Kerken met Stip te spreken.

Hiervan is door diverse kerken gebruik gemaakt. In een aantal kerken is medewerking verleend in de zondags erediensten en in een aantal kerken is er telefonisch contact geweest. Voorbeelden hiervan zijn:

- Een dienst waarin de collecte voor Kerken met Stip werd gehouden kon de diaconaal pastor samen met een diaken de collecte aankondigen en kort toelichten wat er zoal in de Stipkerk aan werk wordt gedaan.
- Een van de Stipkerken heeft de dienst vooraf volledig opgenomen, waarin de diaconaal pastor de overdenking kon verzorgen.
- In weer een andere kerk werd de kerkdienst met een beperkt aantal mensen een bijeenkomst gehouden die via een livestream kon worden meegekeken. Hierbij was ook interactie tussen aanwezigen en de diaconaal pastor.
- Tot slot is er ook telefonisch en mail contact geweest met diverse vrijwilligers in de kerken.

In toenemende mate ondersteunen we ook predikanten die om advies vragen of een luisterend oor nodig hebben. Zij hebben te maken met gemeenteleden die in detentie zitten of uit detentie komen en met de slachtoffers.

5. Bestuurlijke zaken

5.1 Samenstelling bestuur

Jan Eerbeek (voorzitter), Christiaan Donner (secretaris), Dingeman de Jong (vanaf oktober penningmeester), Fons Flierman namens justitiepastoraat, Connie Karsten, Ron Vermeulen, Hendrine Verkade (diaconaal pastor en bestuursadviseur)

We hebben dit jaar afscheid genomen van bestuursleden Ryan van Eijk, Joop van 't Hof, Hub Vossen en Reijer de Vries.

5.2 Vergaderdata bestuur

Het bestuur vergaderde op 20 januari, de overige drie vergaderingen die stonden gepland zijn vanwege de coronamaatregelen niet fysiek doorgegaan. We hebben de belangrijkste zaken per mail met elkaar besproken.

5.3 Beleidsplan 2018/2020

Het beleidsplan 2018/2020 werd voorbereid in 2017 en vastgesteld in de bestuursvergadering van 29 januari 2018. In 2021 zal een nieuw beleidsplan gemaakt worden waarin de aanbevelingen uit het wetenschappelijk onderzoek (zie onder 7) zullen worden verwerkt.

5.4 Huishoudelijk reglement

Voor Kerken met Stip geldt een huishoudelijk reglement dat in 2017 is voorbereid en op 29 januari 2018 is vastgesteld door het bestuur.

5.5 Aansluitingsovereenkomst

Sinds 2016 treden nieuwe kerken toe tot het landelijk netwerk door middel van een aansluitingsovereenkomst. In 2019 waren er 32 kerken die ons financieel steunden. Daarnaast heeft KmS donateurs en ontvangen we van Kerk In Actie jaarlijks subsidie ter ondersteuning van ons werk.

6. ANBI-status

Kerken met Stip heeft de ANBI status. E.e.a. is te lezen op de website www.kerkenmetstip.nl

7. Wetenschappelijk onderzoek

Over het werk van Kerken met Stip is wetenschappelijk onderzoek verricht door dr. Reijer de Vries, universitair docent aan de Protestantse Theologische Universiteit in samenwerking met diaconaal pastor Hendrine Verkade.

De onderzoeksvraag was:

Op welke manier draagt de diaconaal pastor die coördineert tussen de vraag van gedetineerden en het aanbod van lokale geloofsgemeenschappen (Kerken met Stip of andere) bij aan een duurzame verbinding tussen die beide?

Het concept onderzoeksrapport is eind 2020 gereed gekomen. Het zal in 2021 worden gepubliceerd.

8 Bijzondere activiteiten:

Regelmatig heeft de diaconaal pastor van Kerken met Stip contact met partners zoals Exodus. Dit is erg waardevol en van belang omdat veel vrijwilligers van Kerken met Stip in de PI's werkzaam zijn en ingeschreven staan als vrijwilliger bij Exodus. Het is ook waardevol om met partners contact te houden omdat er soms doorverwijzingen nodig zijn waarbij we gezamenlijk het belang van de ex-gedetineerde op het oog hebben.

Zo is er afgelopen jaar ook contact geweest met De Hoop in Dordrecht. Zij hebben een project 'huizen van Hoop' en in de gesprekken kwam naar voren dat we elkaar kunnen versterken en gebruik willen gaan maken van elkaars kwaliteiten. Ook hier gaat het om het welzijn van de ex-gedetineerden en van de psychisch kwetsbare mensen die een aanvraag doen om hulp.

Begin 2020 heeft de diaconaal pastor een bezoek gebracht aan één van de eerste Stipkerken, Silo in Utrecht. Nu worden bezoeken aan Stipkerken wel vaker gebracht, maar deze was toch wel bijzonder. Om te beginnen is het een voorrecht om bij de eetgroep van Silo te zijn vanwege de ongedwongen sfeer waarin je ook ervaart dat er wederkerigheid is tussen de Silomaatjes en de deelnemers aan de maaltijd. Tegelijk was het bedoeld om aan de vrijwilligers en mensen uit de doelgroep iets te vertellen over het landelijke werk van Kerken met Stip. We noemen dit hier speciaal omdat de titel van het onderzoek naar Kerken met Stip 'Doet u dat allemaal zelf?' uit deze groep als vraag naar voren kwam.

Vanuit de Silo kerk was er in oktober een middag voor pastores in Utrecht. Deze middag was georganiseerd door de Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken met als thema: Bidden voor gevangenen. Hier konden we samen met partners van Kerken met Stip vertellen over het werk en zijn er gebedsmomenten geweest voor de diverse organisaties die op deze middag vertegenwoordigd waren.

Op het slotsymposium Sociale studiedag Roermond waren we als Kerken met Stip uitgenodigd door bestuurslid Hub Vossen. Het slotsymposium stond in het teken van 118 jaar diaconaal werk in bisdom Roermond. Gastspreker Dr. Erik Borgman gaf op een boeiende en inspirerende manier zijn visie op diaconaal werk. Na dit symposium waren we in de gelegenheid om afscheid te nemen van bestuurslid Hub Vossen.

9. Aantal nieuwe kerken

Zelfs in coronatijd kregen we aanvragen van potentieel nieuwe Stipkerken. Zowel in Utrecht als in Veenendaal zijn kerken die doorgedaan zijn met de voorbereidingen om Kerken met Stip te worden.

We merken dat ook gedetineerden de weg naar Stipkerken weten te vinden. Zij worden in de gevangenis al gewezen op het bestaan van Kerken met Stip.

10. PR en communicatie

De website geeft actuele informatie over Kerken met Stip. Veel contacten met de doelgroep worden gelegd via de website. Daarom wordt de website nauwkeurig dagelijks bijgehouden. Periodiek wordt een digitale nieuwsbrief verzonden aan ruim 1.000 contactadressen.

11. Samenwerkingspartners

De samenwerkingspartners van Kerken met Stip zijn:

Alpha in Prison
Epafras
Exodus
Gevangenzorg Nederland
Justitiepastaat
Stichting Volharding